

HAUR NARRATIBA

Liburufobia

NIRI EZ ZAIZKIT LIBURUAK GUSTATZEN!

Joan Portell Rifá
Erein, 2010 | 8 urtetik aurrera
63 orrialde, 6,90 euro

Asun AGIRIANO

Haur txikiei, oraindik irakurtzen jakin ez eta, egunero ipuinen bat edo irakurtzen zaie.

Behin ikasten hasita, irakurketa prozesua menperatzen dutenean, gurasoei askotan ahaztu egiten zaie haurrentzat irakurketa prozesua zaila dela, esfortzua eta kontzentrazioa eskatzen dituela eta, bide neketsu horretan, haurra derrepentean bakarrik geratu dela. Gauero kontatzen zitzaion ipuina desagertu da, bestearen ahots ezagun horren hurbiltasuna ezabatuz joan da... Eta, irakurketaz ari garela, nago 4 urte edo 8 urte izanda ere, egunero ipuin bat irakurtzen jarraitzea garrantzi bizi-ko jarduera dela.

Azkeneko urteetan, irakurketaz ari garela, gai honen inguruan argitaratu dira zenbait liburu: Pello Añorgaren "Ez dut irakurri nahi!" edo Pako Aristiren "Ez zait irakurtzea gustatzen!". Bi hauek, gutxienez, bitartekarien arreta jaso dute, hau da, irakurzaletasuna piztu edo bultzatzeko xedearekin aritzen diren irakasle, guraso, bibliotekari, eta abarrena. Bitartekari hauek ondo daki- te akatsen bat dagoela eguneroko jardunean; etxean edo irakaskuntzan zer- baitengatik ez dela lortzen

irakurketarako gogoa piztea eta zabal- tzea, are gehiago, irakurketa ikasle as- korentzat aspergarria bihurtu den jar- duera bat dela.

Zenbait adituk (irakasle eta idazle) sorkuntzaren babespean idazteari ekin diote, kezka hau liburuetan islatzen, molde berriak asmatu nahian. Joan Portell idazle, pedagogo eta liburu-kri- tikariak xede bera izan du esku artean dugun liburu honetan.

Istoria sortzeko, idazleak bere ala- baren kasua hartu du oinarritzat, beti jasotzen baitu liburua opari gisa eta nazkatu samar baitago liburuez. Joanet da protagonista, Joantxo izen euskara-

tuan. Jatorrizko bertsioan protagonis- taren abizenek katalan esamolde eza- gun bati egiten diote erreferentzia, "Lletraferit", hau da, liburu- en obsesioa duten pertsonak. *Lletra* aitaren abizena da eta *Ferit* amarena: bi abizen hauek euskarara itzulita, Joan Letra Zauri eman dute... ez dakit itzulpen-enpresak egindako hautua ulergarria egingo ote zaien irakurle euskaldunei.

«Haurrei liburuak ez zaizkie gusta- tzen» esaldian sakondu beharra zegoe- la eta, hasi zen idazten egilea. Eta, Por- tell-ek liburu- en erabilgarritasuna metafora bihurtuz, hiru jarduera ager- tzen ditu liburuan: Joanet-ek liburuak erabiliko ditu futboleko atearen mugak markatzeko, auzoko ume txikia lasai- tzeko, eta sentimenduak azaltzeko ge- lako neska berri eta xarmangarriari.

«Liburuak, zertarako?» galdetzen di- gutenean, beraz, hitz atseginak eta arrazoi abstraktuak eman beharrean, umoreak zipriztindutako erantzun ego- kiak bilatzean dago gakoa.

Nabarmentzekoak dira ilustrazioak. Oriol Hernandez marrazkilaria komiki munduan aritu bada ere, hau da bere lehenengo lana haur literaturan. Ho- rregatik, agian, irudietan komikien era- gina antzematen da, *tempoak* ondo ga- ratuta agertzen dira eta, zenbaitetan, ilustrazioak bi orrialde osoko presen- tzia du.

Liburu interesgarria, ezbairik gabe, irakurketaren gazi-gozoaz ohartzeko.

aagiriano@gmail.com

Tere IRASTORTZA

Erroetatik ateratako ateak

Batzuk gara ateak geldu geldu ixteko- ak, heldu-lekutik tirata, isil-silik. Bes- te batzuk atea gol- pean ixtekoak dira, irtetearen garrantzia azpimarratuko ba- lute bezala, «banoa»-ka ixten dute atea, «ta zu hor konpon»- ka hanka egingo balute bezala.

Eta beste batzuk ateak zaba- lik utzi beharrekoak dira. Ez du axola hotz izugarri bat sar- tzen bada ere, eta batik bat, ez du axola ateak ixteko sortuak izateak.

Euskal munduan gertatzen ari diren aldaketak ikusita, pentsa liteke ez bat baizik eta zitezkeenik eta ate eta leiho guztiak zabalik utzita joan di- rela batzuk, eta orain haize- laster bizian gaude.

Arrazoi asko izan daiteke, baina horietako bat bada orain artekoan ere euskal kul- tura eta euskal mundua zain- du beharrean lagundua izan dela, eta hori gertatu dela eus- kal mundua ez delako, funtse- an, ia sekula eta ia inon, senti- tu barrutik eta bertatik. Hormetako ikur izan da, nahi baduzue, baita beste batzuei geure bereizgarritasunaren berri emateko baliagarria, bai- na ez da, askok diotenaren aurka, identitario sentitu, identitatea sortzen ari ziren erakundeekiko atxikimen- duan bilatu nahi izan delako. Kontua da Deskargan gaina igotzerako galtzen dudala Biz- kaia Irratia eta Ikaztegieta pa- rean ez dudala Txolarre Irratia entzuten, Radio Maria muga pasata ere entzuten dudana bi- tartean, esate batera. Kontua da "Nabarra" ezin dela orain arteko egoeran bizi, ezta iraun ere Nafarroako beste hainbat komunikabide bezala.

Baina denek zirrikitu diru- diten toki horietan ez da eus- karaz bizi izan. Nola ba! Berta- tik ez zaio euskal kulturari laguntza guztia ukatu, baina bertatik ez da gure, euskaldu- non, izaera zaindu eta indartu eta suspertu.

Orain haize-laster honekin atepeak ez dira edozein lurri- karatik babesteko lekuri se- guruenak, orain ateak bere erroetatik aterata daude eta guk, euskaldunok, ez dakigu atearen zein aldetan geratu garen.

KALERATU BERRIAK

GAUR EGUNGO ISTORIOAK

KATU JENDEA
Eider Rodriguez
Elkar, 2010
160 orrialde. 14,80 euro

Eider Rodriguezen hiruga- rren liburu honek Igartzia Saria irabazi zuen. Ipuinak dira hauek ere, baina aurre- ko liburuekin konparatuz aldaketa batzuk igartzen dira: luzeagoak izateaz gain, pertsonaiek aurreko liburuetakoe- k baino ertz gehiago dituzte. Hemen eta gaurko egoeran girotu- riko zazpi istorio.

ZIENTZIAREN HISTORIAREN LABURPENA

IA DENAREN HISTORIA LABUR BAT
Bill Bryson. Itz: Ixiar Iza
Elhuyar, 2010
454 orrialde. 15 euro

Zientziaren historiaren la- burpena eskaintzen digu li- buru honek, anekdota inte- resgarri hornituta. Modu entretenigarrian, zientzia- ren hainbat arlo jorratzen du eta hainbat zientzialari- ren berri ematen du. "Ia de- naren historia labur bat" 34 hizkuntzatara itzuli da eta lau milioi ale baino gehiago saldu ditu mundu osoan.

ZUZENTZAT EZ DUZUNA, EZ EGIN

DESOBEDIENTZIA ZIBILA
Henry D. Thoreau
Potxo Edizioak, 2010
77 orrialde. 10 euro

«Zuzentzat duzuna egizu; ez duzuna, aldiz, legala izan arren, ez egin». Printzipio horietan sakontzen du Henry Thorearen liburu honek, hain arrakastatsua denak. Hitzaurrea Markos Zapiainek egin du, eta AEB- tako idazlearen bizitzaren zertzeladak emateaz gain, haren pentsamenduaren ga- koak azaltzen ditu bertan.

CLAVE EN LA CONQUISTA DE NAVARRA

JUAN RENA
Pedro Esarte
Pamiela, 2010
122 páginas. 14 euros

El autor navarro profundiza en esta ocasión en la figura del considerado como la «eminencia gris» de la con- quista de Navarra, Juan Re- na, capellán de la reina Isa- bel de Castilla en el norte de África y el mejor servidor de Fernando el Católico duran- te la ocupación de Navarra, sagaz en las formas, inflexi- ble en los fines.